

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Узп 305/2022
24.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Цакула и Јелене Ивановић, чланова већа, са саветником Мирелом Костадиновић, као записничарем, одлучујући о захтеву АА из ..., ..., чији су пуномоћници Драган Карановић, Милан Лазић, Милица Савић и Александар Новаковић, адвокати из ..., ..., за преиспитивање судске одлуке – пресуде Управног суда 27 У 20614/19 од 28.04.2022. године, са противном странком Министарством финансија Републике Србије, Управом за јавни дуг, у предмету неисплаћене девизне штедње, у нејавној седници већа одржаној дана 24.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев се **ОДБИЈА**.

ОДБИЈА СЕ захтев подносиоце захтева за накнаду трошкова поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим диспозитива, одбијена је тужба подносиоце захтева поднета против решења Министарства финансија Републике Србије, Управе за јавни дуг број 401-3079/2017-001 од 23.12.2019. године. Ставом другим диспозитива побијане пресуде одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова управног спора. Оспореним решењем, тачком један диспозитива, утврђено је право на исплату девизне штедње по пријави тужиле, по основу улога ближе означеног у тој тачки диспозитива. Тачком два диспозитива, одређено је да се право на исплату утврђено тачком један диспозитива решења остварује конверзијом штедних улога у амортизационе обвезнице које емитује Република Србија. Тачком три диспозитива, одређено је да амортизационе обвезнице из тачке два диспозитива решења доспевају на наплату у осам једнаких полугодишњих рата, почев од 28. фебруара 2020. године, закључно са 31. августом 2023. године. Тачком четири диспозитива, обавезан је подносилац пријаве да Управи за јавни дуг достави податак о броју власничког рачуна хартија од вредности, односно наменског девизног рачуна отвореног код банке у Републици Србији. Тачком пет диспозитива, одређено је да остваривањем права утврђених овим решењем, подносилац пријаве губи право на вођење поступка за утврђивање права и наплату девизне штедње пред судом и другим органом, односно организацијом, укључујући и поступке извршења.

У захтеву за преиспитивање побијане пресуде подносиатеља наводи да је оспорено решење незаконито, јер у акту није правилно примењен Закон о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедне грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територији бивших република СФРЈ, у поступку његовог доношења није поступљено по правилима поступка и јер је чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено. У погледу повреде Закона о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедне грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територији бивших република СФРЈ, указује да је у конкретном случају за штедни улог број ... постојала уговорена каматна стопа од 12,5% на годишњем нивоу, те да је тужени орган по овом штедном улогу за први каматни период морао применити уговорену каматну стопу, а не каматну стопу од 5%. Истиче да је чланом 1. Уговора о орочавању девизног улога прописано да отказни рок износи преко 36 месеци, а чланом 4. Уговора прописано је да се уговор може раскинути писменим путем уз сагласност обе стране. Како Уговор никада није раскинут, неспорно је да је у односу на први каматни период за предметни штедни улог, тужени орган морао применити уговорену каматну стопу. Приликом доношења оспореног решења повређена су правила поступка из члана 229. Закона о праничном поступку и члана 374. став 2. тачка 12) истог закона, као и одредба члана 141. став 4. Закона о општем управном поступку, јер је нејасно колико износи камата обрачуната у периоду од 27. априла 1992. године до 31. маја 2016. године. Износ камате за тај период укључен је у укупан износ потраживања приказан у табели датој у образложењу решења, те је нејасно који се износ односи на камату, а који на главно потраживање. Из тога проистиче да износ који банка исказује у потврди о стању девизне штедне садржи износ главног потраживања и камате обрачунате до 31. маја 2016. године, те да тужени фактички обрачун камате врши само за период од 31. маја 2016. године до 31. августа 2023. године. Указује и да није имала увид у потврду банке, нити је садржина потврде наведена у решењу, те фактички није у могућности да у циљу заштите својих права провери обрачун камате који је банка доставила туженом органу. Управни суд приликом одлучивања није узео у обзир доказе који су били од суштинског значаја за одлучивање у овој ствари – Уговор о орочавању девизног улога и штедну књижицу за штедни улог бр. ..., који су поднетети уз пријаву потраживања, а што је од утицаја на доношење одлуке органа у поступку утврђивања основаности и висине потраживања подносиоца захтева. Предлаже да Врховни касациони суд захтев уважи, побијану пресуду преиначи, поништи оспорено решење и предмет врати туженом на поновно одлучивање. Трошкове је тражила.

Противна странка у одговору на захтев предлаже да суд исти одбије.

Поступајући по поднетом захтеву и испитујући побијану пресуду у границама захтева, у смислу члана 54. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС" број 111/09), Врховни касациони суд је нашао да је захтев неоснован.

Према разлозима образложења побијане пресуде, правилно је тужени орган, на основу потврде Инвестбанке ад Београд у стечају, утврдио износ девизне штедне тужиље и на утврђени износ дуга, применом одредбе члана 4. Закон о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедне грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територији бивших република СФРЈ, обрачунао камату до 31.12.1997. године по каматној стопи од 5% на годишњем нивоу, за период од 01. јануара 1998.

године до 31. маја 2016. године по каматној стопи од 2% на годишњем нивоу и за период од 01. јуна 2016. године до рокова доспећа рата обвезница, по каматној стопи од 0,5% годишње, применом простог интересног рачуна и обрачуном броја дана по методи 30/360.

Оцењујући законитост побијане пресуде, Врховни касациони суд налази да је донета без повреда правила поступка и уз правилну примену закона. Побијаном пресудом су оцењена сва питања и околности које су могле бити од утицаја на законитост оспорене одлуке и за ту оцену су дати довољни и јасни разлози које у свему прихвата и овај суд.

Одредбом члана 4. Закона о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедње грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територији бивших република СФРЈ („Службени гласник РС“ бр. 108/16, 113/17 и 52/19), прописано је да обавеза Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедње из члана 1. овог закона износи до 310 милиона евра и обухвата: девизну штедњу положену до 27. априла 1992. године, умањену за извршене исплате по основу прописа из члана 1. став 4. овог закона; камату обрачунату по уговореној каматној стопи, односно по каматној стопи од 5% годишње ако се не може утврдити уговорена каматна стопа - до 31. децембра 1997. године; камату обрачунату по каматној стопи од 2% годишње за период од 1. јануара 1998. године до 31. маја 2016. године; камату обрачунату по каматној стопи од 0,5% годишње за период од 1. јуна 2016. године до рокова доспећа рата обвезница. Обрачун камате се врши применом простог интересног рачуна и обрачун броја дана по методи 30/360.

Одредбом члана 14. истог закона, прописано је да у поступку утврђивања права на исплату девизне штедње Управа, односно Комисија може предузети додатне активности ради провере тачности података и документације која је достављена уз пријаву потраживања (став 1); да су банке код којих је положена девизна штедња, односно њихови правни следбеници, као и банке које су у складу с прописима преузеле послове у вези са исплатом девизне штедње положене код банака над којима је покренут поступак стечаја или ликвидације, а код којих се воде девизни штедни улози, у смислу овог закона, дужне да, на захтев Управе, доставе расположиве податке о тим улозима (став 2); у случају да је поступак стечаја или ликвидације над банком код које је положена девизна штедња окончан, на захтев Управе, Агенција за осигурање депозита доставља расположиве податке о девизним штедним улозима код ових банака, на основу документације из Централне архиве Агенције (став 3).

Према одредби члана 15. наведеног закона, Управа на предлог Комисије утврђује право на исплату девизне штедње на основу података и документације из члана 12. овог закона која јој је достављена уз пријаву потраживања и на основу података и документације којом располажу банке из члана 14. став 2. овог закона (став 1). Ако утврди да су за то испуњени прописани услови, Управа решењем утврђује право на исплату девизне штедње и висину потраживања, односно права на обвезнице по том основу (став 2). Остваривањем права по одредбама овог закона девизни штедиша се одриче, односно губи право на вођење поступка за утврђивање права и наплату девизне штедње пред судом и другим органом, односно организацијом, укључујући и поступке извршења (став 3).

По налажењу Врховног касационог суда, подносиатеља захтева неосновано оспорава начин на који је обрачуната камата на њен девизни штедни улог за први каматни период од 27. априла 1992. до 31. децембра 1997. године, указујући на то да у оспореном решењу Управе за јавни дуг није правилно примењен закон, да у поступку доношења тог акта није поступљено по правилима поступка, као и да је погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање.

Врховни касациони суд подсећа да је Велико веће Европског суда за људска права (у даљем тексту: ЕСЉП), дана 16. јула 2014. године, у предмету Алишић и др. против Босне и Херцеговине, Хрватске, Србије, Словеније и Бивше југословенске Републике Македоније (представка број 60642/08), донело пилот пресуду у вези са „старом“ девизном штедном код, између осталих, Тузланске филијале Инвестбанке. Пресудом је утврђено да је Србија повредила члан 13. Европске конвенције за заштиту људских права и члан 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију, па је одлучено да се одложи разматрање сличних предмета и туженој држави пружи прилика да предузме одговарајуће мере, укључујући и законодавне, како би решила евидентно постојање системског проблема „старе“ девизне штедне. У циљу извршења налога ЕСЉП из наведене пресуде, Скупштина Републике Србије је 28.12.2016. године донела Закон о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедне грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територији бивших република СФРЈ (у даљем тексту: Закон), који је ступио на снагу 30.12.2016. године. ЕСЉП је у Одлуци Муратовић против Србије од 21.03.2017. године констатовао да Закон задовољава критеријуме утврђене пилот пресудом (став 17. представка број 41698/06). Овакво становиште ЕСЉП односило се и на одредбе Закона којима је уређен начин обрачуна камате.

Одредбом члана 4. став 1. алинеја 1. Закона прописано је да обавеза Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедне обухвата, поред осталог, камату обрачунату по уговореној каматној стопи, односно по коматној стопи од 5% годишње ако се не може утврдити уговорена каматна стопа, у периоду од 27. априла 1992. до 31. децембра 1997. године. Подносиатеља захтева није доказала да јој је у том периоду у штедним књижицама зарачунавана камата од 12,5%, нити да је и даље важио уговор о орочавању девизног улога са каматом у тој висини закључен са Инвестбанком, Пословна јединица у Тузли од 03.02.1983. године јер из тог уговора произлази да је штедни улог подносиатеље орочен са отказним роком преко 36 месеци и да није уговорено да се по истеку тог рока уговор аутоматски реорочава.

Законом су уређени услови, начин и поступак регулисања обавеза по основу неисплаћене девизне штедне грађана коју су до 27.04.1992. године положила лица наведена у члану 1. став 1. тач. 1) и 2) и он представља *lex specialis*. Стога се на питања поступка по захтеву подносиатеље за исплату девизне штедне не могу применити правила поступка предвиђена Законом о парничном поступку, па ни одредбе члана 229. и члана 374. став 2. тачка 12) тог закона, на чију повреду се указује у захтеву за преиспитивање побијане пресуде Управног суда.

Најзад, Врховни касациони суд сматра да су неосновани наводи подносиатеље да су оспорено решење Управе за јавни дуг и побијана пресуда Управног суда засновани на погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању. Ово због тога што су право на исплату девизне штедне подносиатеље и висина њеног потраживања утврђени сагласно члану 15. став 2. Закона на основу података и документације из

члана 12. који су достављени уз пријаву потраживања, као и на основу потврда о стању неисплаћене девизне штедње на дан 31.05.2016. године са обрачуном камате са конверзијом које је, на основу члана 14. став 2, доставила Инвестбанка АД Београд, у стечају, по захтеву Управе за јавни дуг. Банка и Управа за јавни дуг нису имали обавезу да наведене потврде доставе подносиоцима пријаве, јер одредбама Закона таква обавеза није установљена због специфичног начина и поступка утврђивања права на исплату старе девизне штедње и висине потраживања који су условљени потребом да се у што краћем року омогући подносиоцима пријаве да слободно располажу депонованим девизним штедним уложима. Одступање од начела о праву странке на изјашњавање предвиђено је чланом 104. став 1. тачка 4) Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/16) ако је то посебним законом одређено.

Имајући у виду изложено, Врховни касациони суд је, на основу одредбе члана 55. став 1. Закона о управним споровима, одлучио као у ставу првом диспозитива ове пресуде.

Како је захтев за преиспитивање судске одлуке одбијен, Врховни касациони суд је, на основу одредбе члана 74. Закона о управним споровима сходном применом одредбе члана 165. став 1. у вези члана 153. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 87/18) одлучио као у другом ставу диспозитива пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ КАСАЦИОНОМ СУДУ
дана 24.11.2022. године, Узп 305/2022

Записничар
Мирела Костадиновић,с.р.

Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић